

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla X. Ratihibitionem retrotrahi, & mandato non est dubium
comparari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Obicitur 2. Licet nomine proprio cum homine libero contraxeris, obligatus es domino, si contractum ratum habuerit. *l. Et qui. §. alioqui. C. Quod cum eo, qui in aliena potestate est.*

In citata lege insinuat, hominem illum liberum, cum quo fit contractus, generalem negotiorum omnium procuratorem esse. Vnde non mirum, si acta illius in bonum domini suscepta ratificentur, & obligationem pariant.

Obi. 3. Episcopus collationem à laico factam, ratam habere potest, Capitulum similiter ea, quæ Episcopus, & prælatus egit: Hæres & successor ea, quæ non suo, sed defuncti nomine acta sunt. Denique delatam filio bonorum possessionem pater habere ratam potest & similia.

R. Ad hæc & similia applicentur, quæ dixi in objectione primâ. Non obstare nimirum Regulæ nostræ, ratihabitionem, in qua reperitur connexio

inter rem, & actionem ejus, qui agit, & cujus commodo vel incommodo agit. Illa igitur, generatim loquendo, quæ nos contingunt, ac proficua sunt, ratificare possumus, & non raro debemus: In multis etiam præsumitur voluntas, & consensus interpretativus, qui sufficit, ut nostro nomine, etiam quod ignoramus, in particulari, factum esse præsumatur. *V. Less. c. 41. d. 7. Reginald. l. 23. c. 13. n. 187. Silv. V. Consensus. q. 5. dicto 2.*

NOTA, aliquid nomine nostro gestum esse colligitur 1. ex eo, si is, qui gessit ad nos pertinere, scivit, aut nostra interesse existimavit. 2. Si amicitiam intercedere docuit, unde colligatur mei potius, quàm sui rationem habuisse. 3. Si protestetur, se meo nomine agere. Quid enim, ait *Paulus in l. Neseñnius. tit. de negot. gest.* Si etiam protestata est mater, si filium id eod. alere, ut aut ipsum, aut ejus tutores conveniret

REGVLA X.

Ratihabitionem retrahit, & mandato non est dubium, comparari.

HÆc regula sumitur ex *c. pen. de sept. excommunicatio. in 6. c. fin. de iur. reur. eod. c. Si tibi. 17. de præbend. eod.* Et convenit cum *l. Hoc iure 195. tit. hoc titulo l. si fundus 16. §. 1. tit. de pignorib. l. ult. c. ad Macedon. cum citatis hic à Glossâ, & Damasus in Reg. 116.*

1. Fictio triplex est, Inductiva, Privativa & translativa. Inductiva, seu affirmativa, cum lex fingit esse vel exi-

stere aliquid, quod tale non est. *V. gr. Cajum in bello mortuum vivere per gloriam. l. bello amisti. tit. de excus. tut. Privativa, quando fingit ex adverso non esse, quod revera est. Exem. gr. monachum professum non vivere. c. placuit 16. q. 1.*

Translativa dicitur, quando lex actum certo tempore & modo factum, alio factum esse fingit, itaque ad aliud tempus,

tempus, vel formam transfert, quem admodum in præsentī Regulā comprobatio occisionis exem. gr. à me hodie facta fingitur extitisse die ab hinc decimo, quo perpetratum est homicidium. *Bart. in l. Si is, qui pro emptore. n. 25. tit. de usucap. Barb. in Reg. 9. Mandatum* hic non Grammaticā significatione, sed forensi accipiendum est, ut idem sit, quod committere aliquid suo nomine exequendum. Sic majori minor qui piam mandare potest, cui tamen nihil præcipere vel imperare auderet. Hinc *A. cursus Instir. de Mandato.* Mandatum definit esse officium gratuitum ab eo, qui suscepit exhibendum. *Hottomannus* verò, Contractum bonæ fidei, de eo, quod fieri sine ullâ mercede convenit, periculo mandatoris exequendo, inter quos jure civili licet, factum. Mandatarium ideo vocamus illum, qui mandatum suscipit adimplendū. Quando igitur ratihabitionem mandato comparamus, non de præcepto aut jussione aliqua, sed tali contractu, vel commissione intelligi volumus; ut Regulæ hujusmodi sit expositio. Qui ratificat actum aliquem suo nomine exercitum, idem facit (quoad ea quæ ex tali opere sequuntur) ac si mandasset fieri eo tempore, quo factus est. Nam ad tempus illud ratihabitione revocatur. Et hoc maxime patet in contractibus, & delictis. Nam si quis meo nomine rem aliquam emerit, & per traditionem accepit, eamque emptionem ego ratificem postea, mihi dominium rei emptæ, & possessio acquiritur non secus, ac si mandassem initio. Item si meo nomine quis clericum percussit, mihi rati-

habenti excommunicatio contrahitur, uti contraherem, si ita ut percuteretur, antea mandassem. *c. Cum quis de sent. excom in 6. Regina. l. 23. c. 12. n. 187. Avila de Censur. part. 2. c. 1. dub. 9.* ubi quinque conditiones requiritur. 1. est, ut percussio meo nomine facta sit. 2. ut à me approbetur seu ratificetur. 3. idque verbis aut signo exteriori aliquo. 4. ut extrema sint habilia, id est, ratificans eo tempore, quo facta percussio est, potuerit eam mandare. 5. ut lex non requirat aliud, quam solum delictum. Nam si præterea requirat machinationem præviam, ratihabitione delicti non sufficit ad pœnam contrahendam. *V. Comit. l. 6. q. 63. Nota,* aliam rationem irregularitatis esse, ut cum multis aliis *Barb. hic.* Neque enim contrahitur ab eo, qui ratam habet clericus percussio nem: quamvis oppositam aliqui probabiliter teneant. *V. Comit. l. 6. q. 63. Lugo de Instir. disp. 19. sect. 2. §. 1. n. 34.* qui etiam docet, ratihabitione facti non contrahi obligationem compensandi damnum illatum, quia ratihabitione illius non potest esse causa.

II. Quod dicitur, Ratihabitionem retrahi, & mandato comparari, cum ea moderatione intelligendum est, nisi status, & conditio rei mutata sit. Nam si quid intervenerit, quod utriusque extremi connexionem impediatur, nullus ratihabitionis effectus erit. Idem accidet, si præjudicium tertio metuatur: ut habetur in *c. si prote. & inc. quamvis de resc. in 6. Vivianus hic. Tiraquell. de primogen. q. 34. n. 19. Brunor. in locis commun. V. Ratificatio 2 Pinell. in Rubr. c. de rescinden. vendit. Barb. hic. Decius in*

H Reg.

Reg I.C. 60. Adde, quod post alios Dynus indicat. n. 4. in illis delictis, quæ ab eo, qui ratificat, fieri non possunt, ratihabitionem maculare quidem animam peccato, sed alium civilem effectum producere non posse. Approbas à Cajo adulterium factum: malè, quia talis consensus à lege divina reprobatur: si verò quid inde Cajo nascitur mali, ad te, cujus nomine fieri non poterat, nihil attinet. Pari modo homicidium nomine pueri triennalis factum, ab eodem jam adulto irritè ratificatur, quia in pueritiâ suâ nec facere homicidium, nec ut fieret, mandare potuit. Toletus l. 1. c. 87. n. 5. *Felliz. ar. in Man. Regul. tract. 8. c. 6. n. 178.*

Præter hæc frustra concipitur ratihabitione, quando tempus, intra quod fieri oportebat, elapsum est. Nam quod amissum semel est, solâ ratihabitione restitui nequit. Denique si certam formam vel præformam ipsum mandatum in negotio gerendo lex requirat, ut in speciebus, c. Nonnulli. 28. de rescript. §. tutor autem. Instit. de auctor. tutorum. l. quid ergo 13. tit. de his, qui not. infamia. C. var. l. 3. Var. c. 16. Barbosa hic. num. 16. Teckius p. 148. Camillus pag. 522. Flamin. de resignat. l. 9. q. 8. Franc. Marcus. decis. 424. Navar. l. 3. de Regul. consil. 40.

III. Ratihabitione non semper verbis, & voce, sed factis etiam, & re ipsa fieri potest, idque pluribus modis. 1. prosecutione litis meo nomine inchoatæ. 2. solutione expensarum in lite, vel solutione census promissi, vel solutione fructuum rei. Tunc enim videor fateri, me rei ipsius dominum esse. 3. Vlu, retentione, & possessio-

ne. 4. Si exigas rationem administrationis. 5. Si agas ex contractu pro inito. 6. taciturnitate, ut si literis receptis de negotio ad te pertinente si leas, vel si major 25. annis factus toto quinquennio non contradicat dispositioni de se factæ. 7. Antiquitate temporis. Hinc enim præsumi potest mandatum intervenisse. 8. Actu fortiore, qui supervenit. Metu coactus promissisti aliquid postmodum liberâ, & spontaneâ mente confirmas, aut præstas; nunquid ratum habes? Denique si is, à cujus auctoritate contractus pendet, fide jubeat pro contractu, eundem sanè, nisi quid aliunde interveniat obstaculi, ratificare censetur. Nicolai in Regulis juris. V. ratificatio. Silv. V. Consensus. Decius in Reg I.C. 60. Gaill. l. 1. obs. 47.

Quod autem *Mynsingerus Centuriâ 4. observ. 79.* scribit ratihabitionem tacitam esse eorum, quæ cives, ac subditi committunt, si Magistratus non puniat, vel in exilium mittat delinquentes (sic enim, inquit, delicti participes fiunt) cum vulgo ratiocinatur, non distinguens inter conniventiam, & ratihabitionem propriè dictam: aliâ sententiam, quicunque non punit flagitia, approbaret, sequè illorum reum faceret, quod nemo prudens dixerit, ne contra sensum communem arietare videatur.

IV. Ratihabitione extendit se non tantum ad actum jam patratum, sed auctoritatem præbet futuro instar mandati, l. Si quis mihi bona. §. quid si mandavit. tit. de acquir. her. Ex usitatum est aliâs, ut actus factus ad conservandum aliquid, inducat voluntatem acquiren-

di de novo. Hæc igitur prima ampliatio sit.

2. Extenditur ad ea quoque, quæ per falsum procuratorem gesta sunt. Quamvis enim lex dicat ejusmodi conatus nullos esse, non tamen negat ratificationi locum esse, quamvis non paucid assentant. *V. Gaill. l. 1. obs. 47.*

3. Extenditur ad ea, quæ aliàs speciale mandatum exigunt, inter quæ est homicidium, quod ratificanti quoad omnem consecutionem imputatur. *cap. 1. de homic. in 6.*

4. Extenditur ad illa quoque, in quibus videtur acquisitum jus aliis, v. g. Ordinarius Cajo absenti beneficium confert, quod antequam ratificet Cajo, confert Sempronio, & possessionem tradit: nihilominus si Cajo ratum habuerit, etiam, re non integrâ præferetur, & habebit beneficium. *c. Si tibi absenti, de præben.*

5. Ratihabitio ut à præsentem, sic ab absente fieri potest, *l. fin. C. ad sen. Co. Maced.* Nec interest, num inter vivos adhuc reperitur is, qui actum exercuit. *Saldus ad l. falsus col. 6. C. de furt.*

6. Cum ratihabitio fit de proprietate ipsius rei, fructus quoque continentur, adeoque fructus etiam pro tempore obligati censentur. *Ang. in l. si fundus. de pign. & hypo.*

7. De hærede ambigitur, possitne rata habere, quæ non suo, sed defuncti nomine gesta sunt? Videtur affirmandum, cum succedat in omnia jura defuncti. *V. Alex. Consil. 46. & 92. lib. 6.*

V. Dubium est, an ratihabitio, sicuti ad tempus, ita ad locum quoque actus à principio gesti retrahatur? Nec desunt in utramque partem ratio-

nes, apud *Peckium, Barbosam*, & quos ipsi allegant. Affirmativa opinio mihi præferenda videtur. Nam paria sunt, ab initio esse tale, & redire ad tale: sed si ab initio negotium esset nostrum, ipso facto sine ratihabitione, oriretur actio in tali loco ex negotio gesto. Quo etiam nunc cum nostrum esse incipit per ratihabitionem. Vnde sequitur, eum, qui ratum habet contractum, vel delictum aliquod, non in loco ratihabitionis, sed actus gesti forum sortiri. *v. gr. Stichus pro te emit domum, vel officinam Norimbergæ, l. re motâ non Bambergæ, sed Norimbergæ causam dices, qui ratum habuisti contractum ibi confectum. V. Peckium hic fol. 139. & Barbos pag. 340. n. 10.*

Obj. 1. Tutoris ratihabitio in iis, quæ per pupillû gesta sunt, nihil operatur, quamvis alioqui maxima ipsius auctoritas sit in omnibus ad pupillû spectantibus negotiis. *l. obligat. tit. de auct. tutor.*

R. Auctoritas tutoris ad ipsos actus pupilli necessaria est, quasi illorum forma, quæ si desit, omnia pupilli acta irrita censentur: quid igitur mirum, si in illis ratificandis nihil operetur voluntas tutoris?

Obj. 2. Impetratio rescripti per falsum procuratorem non admittit ratihabitionem, quamvis ad illam sufficere possit mandatum. *c. Nonnulli. c. ex parte de rescr.*

R. Lex ejusmodi ratihabitionem damnat bono publico, ne fraudibus intendat malorum hominum cupiditas, & pro forma ipsius postulationis requirit domini mandatum, quo deficiente irritus conatus est. Pari modo ad similes objectiones respondendum est.

H 2 Obj. 3. Si

Obj. 3. Si in vasor aut prado prædium meum urbanum locaverit Titio, quamvis ratam habuero locationem, nulla mihi locatio conceditur adversus Titium conductorem *l. si Urbana. tit. de cond. indeb.* quomodo igitur ratihabitio mandato comparatur quoad effectum?

R. Suppono, Titium bonâ fide, & ignoranter contractum iniisse cum injusto possessore, quo stante ad solutionem tenetur prædioni, adeoque vicissim inter illos actio locum habet: hoc verò non obstat, quò minus vero domino jus suum maneat, qui contra locantem, pro injuriâ illatâ, & mercede per Titium solutâ in judicio experiri potest. *V. Gottefr. in l. cit.*

Obj. 4. Fictio naturam imitatur. *§. adoptio. Inst. de adopt.* nec plus illi, quàm veritati tribuendum. *l. filio quem. tit. de lib. & posth.* Non ergò poterit fieri in ratihabitione, quod impossibile est. Contingit autem, ut ratum habens

vel longissimè absit, vel ignoret, quid agatur, vel denique furiosus sit, ita ut non possit mandare.

R. Fictio quæ in ratihabitione adhibetur, non respicit impossibile quid, neque rem, & actionem ipsam, prout est, vel existere posset, sed per aliquam interpretationem ex affectu ratihabentis sumit & admittit hic & nunc agi ea, quæ si verè à parte rei agerentur, talem effectum haberent. Memineris, hæc moralia esse, non physica aut mathematica, ac proinde ab illis desumptæ consecutiones nihil operantur. *V. Decium in Reg. tit. Omnia ferè 153. Everhard. in Fopius. Avi fictionis. Pichard. in princip. Institut. quib. mod. testam. infirm. num. 5. Gonsal. de Reg. 8. Cancell. Gloss. 51. nu. 28. Rot. Decis. 104. n. 3. & Decis. 266. num. 8. Decian. l. 1. resp. 11. n. 150. Jean. Mar. Novar. Question. forens. l. 1. quest. 143. n. 27. Franc. Mol. de ritu Nuptiar. l. 1. Compar. 26. Barbof in axiom. 97. Bronchorst. Cent. 2. off. 48.*

REGVLA XI.

Cum sunt partium iura obscura, reo favendum est, potius quàm actori.

Sumpta est ex *l. favorabiliores. 127. tit. de reg. iur. c. Inter dilectos. de fide instrum. & c. Cum ad sedem. de restit. spoliat. & c. Ex literis. de probationibus.* His positis:

I. Notandum est, quia iudicium forense ex tribus personis constituitur, Iudice, nimirum, Actore, & Reo, par-

tes vocari eos, qui litigant, Actorem, & Reum, vel quæ constituunt iudicium normam, accusando, & defendendo, vel quia ita divisi, ac separati sint per diversitatem intentionis, & oppositionis, ut una pars, alteri consociari nequeat, quamdiu flagrat iudicandi contentio: ob quam causam stare seorsim à est